

ČÁST B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY

20/93

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření a dodržování rozpočtových opatření kapitoly Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci

Kontrola hospodaření a dodržování rozpočtových opatření kapitoly Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci (dále MSNMP) byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na II. pololetí 1993 pod pořadovým číslem 20/93.

Kontrolu provedla kontrolní skupina Odboru hospodářské politiky NKÚ v době od 5. 1. 1994 do 25. 2. 1994.

Cílem kontrolní akce bylo ověřit účelnost a hospodárnost vynakládaných prostředků rozpočtové kapitoly Ministerstva pro správu národního majetku a jeho privatizaci (dále jen MSNMP) se zaměřením na hospodaření roku 1993.

Odvolaání kontrolované osoby proti rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu bylo zamítnuto usnesením Kolegia Úřadu ze dne 18. 4. 1994.

Kolegium Úřadu na zasedání dne 3. května 1994

schválilo usnesením č. 8/IX/94 kontrolní závěr v tomto znění:

Ministerstvo pro správu národního majetku a jeho privatizaci porušilo:

1. § 39 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR, a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, kde je stanoveno: "Ústřední orgán musí ve svém vlastním rozpočtu ...

vázat rozpočtové prostředky v případě, že ...

c) o vázání rozpočtových prostředků rozhodla vláda České republiky ... nebo na základě jejího zmocnění ministr financí."

2. § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR a § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je stanoveno:

"Rozpočtové prostředky mohou být použity ... k účelům, na které byly státním rozpočtem určeny."

"Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků."

3. § 7 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., kde je stanoveno: "Ústřední orgány ... jsou povinny předložit

ministerstvu financí údaje potřebné pro vypracování návrhu státního rozpočtu republiky."

§ 4 odst. 2, § 11 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb., kde je stanoveno:

"Rozpočtová organizace sestavuje svůj rozpočet příjmů a výdajů podle rozpočtové skladby. Veškeré dosažené rozpočtové příjmy v rámci svého hospodaření soustřeďuje na příslušném příjmovém rozpočtovém účtě a uhrazuje všechny rozpočtové výdaje jen z příslušných výdajových rozpočtových účtů ... Soustřeďovat příjmy na jiných účtech a uhrazovat výdaje z jiných účtů může rozpočtová organizace jen v případech stanovených touto vyhláškou nebo se souhlasem MF ČR."

"... Prostředky doplňkových zdrojů určené na tento účel (tj. na investiční výdaje) převede rozpočtová organizace na zvláštní příjmový účet státního rozpočtu republiky pro doplňkové zdroje ..."

4. § 6 písm. a) vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, kde je stanoveno:

"Organizace jsou povinny ...

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů ..."

§ 7 odst. 3, § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde je stanoveno:

"Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky."

"... Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."

"... Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou u majetku hmotné povahy, popřípadě nehmotné povahy, nebo dokladovou u závazků a u ostatních složek majetku, u nichž nelze provést fyzickou inventuru; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace."

5. § 7 odst. 3, § 12 odst. 1 vyhlášky č. 119/1988 Sb., kde je stanoveno:

"O přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku a o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím písemně pověřený vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu. K rozhodnutí o přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo."

"... Převody práva hospodaření s národním majetkem se uskutečňují mezi organizacemi navzájem ... hospodářskými smlouvami ... úplatně, pokud právní předpis nestanoví jinak ..."

6. § 6 písm. d) a e) vyhlášky č. 119/1988 Sb., kde je stanoveno:

"Organizace jsou povinny ... zejména: ...

- d) chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozením, zničením, ztrátou nebo zneužíváním,*
e) využívat právní prostředky k ochraně národního majetku, chránit právo hospodaření s národním majetkem proti neoprávněným zásahům, včas uplatňovat právo na náhradu škody proti těm, kteří za škodu odpovídají, a uplatňovat právo na vydání neoprávněného majetkového prospěchu proti tomu, kdo jej na úkor organizace získal."

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 1

MSNMP překročilo stanovený regulační ukazatel ostatních neinvestičních výdajů (bez mzdových prostředků) v 1. čtvrtletí 1993 o 566 tis. Kč a v 2. čtvrtletí 1993 o 1 865 tis. Kč. Tím nebyla dodržena regulace čerpání výdajů dle rozpočtového opatření MF ČR č. j. 141/5837/93 ze dne 27. 1. 1993, respektive č. j. 141/14527/93 ze dne 13. 4. 1993.

K bodu 2

a) MSNMP porušilo rozpočtové opatření MF ČR č. j. 145/52329/19 ze dne 16. 9. 1993 a usnesení vlády ČR č. 458/93, kterými byly posíleny mzdové prostředky pro rok 1993 o 703 tis. Kč na výjimečné ohodnocení 16 zaměstnanců ministerstva, především formou osobního příplatku. MSNMP vyplatilo tyto prostředky 80 zaměstnancům, z toho 259 tis. Kč (36,8 %) formou osobního příplatku.

b) V organizační struktuře MSNMP bylo k termínu kontroly dlouhodobě začleněno řídicí středisko programu zahraniční pomoci PHARE. MSNMP nevydalo za dobu působení tohoto útvaru vnitřní řídicí normu, která by upravovala příslušné organizační, věcné a finanční vztahy. Nemělo uzavřeno písemnou smlouvu či obdobnou specifikaci rozsahu úhrady nákladů na činnost střediska. Náklady střediska nebyly vedeny na zvláštním účtu. Podle zjištěných údajů činily např. telefonní poplatky za období leden až listopad 1993 částku 225 744,- Kč, nájemné za II. a III. čtvrtletí 1993 částku 18 033,- Kč a náklady za kancelářské potřeby v r. 1993 cca 30 000,- Kč. Ostatní platby spojené s provozem střediska v r. 1993 nebyly v době šetření doučtovány. MSNMP hradilo od založení střediska jeho provozní náklady (včetně činnosti osob, které nebyly zaměstnanci ministerstva) v rámci své rozpočtové kapitoly. V návrzích a ve vykazování rozpočtové kapitoly státního rozpočtu nebyla činnost střediska zahraniční pomoci PHARE nárokována a jmenovitě vedena.

c) V roce 1993 byla v novém sídle ministerstva - Lazarská č. 7, Praha 1 vybudována terminálová a počítačová síť včetně technického a programového vybavení. Financování počítačové sítě bylo hrazeno z mimořádné systémové dotace státního rozpočtu ve výši 7 000 tis. Kč a ze zdrojů Fondu národního majetku ve výši cca 1 500 tis. Kč. MSNMP porušilo při budování počítačové sítě usnesení vlády ČR č. 470/92, které stanovuje pravidla zadávání zakázek na projekty, dodávky a služby pro výstavbu informačních systémů v rámci státního informačního systému, závazné pro správní orgány. MSNMP v rozporu s tímto usnesením nevyhlásilo obchodní veřejnou soutěž a nepostupovalo v přípravných fázích vybudování počítačové sítě podle schválených pravidel. Dne 22. 2. 1993 uzavřelo smlouvu se s. r. o. VÚMS Computers, která neobsahovala technickou a obchodní specifikaci, jednotkové a množstevní ceny v budoucnosti dodávaných komponentů, včetně dalších položek tvořících předmět zakázky. MSNMP nezajistilo komplexní odborné posouzení smlouvy v dohodnuté částce 5 280 tis. Kč nestranným subjektem.

K bodu 3

Ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci byly převedeny v letech 1991 - 1993 z Fondu národního majetku finanční prostředky ve výši 52 641 tis. Kč. O převodech prostředků rozhodlo na základě požadavků MSNMP jednání prezidia FNM, jiné právní akty nebyly v této souvislosti uzavřeny. Prostředky byly použity na financování nákladů spojených s činnostmi zahraničních poradců působících na MSNMP a dalších činností souvisejících se schvalováním privatizačních projektů. V roce 1992 byly z tohoto zdroje v rozporu s vyhláškou Federálního ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen FMPSV) č. 145/1991 Sb. a vyhláškou č. 205/1991 Sb. vyplaceny mimořádné mzdové prostředky zaměstnancům MSNMP ve výši 4 617,2 tis. Kčs.

MSNMP nevedlo za období čerpání prostředků z FNM veškeré údaje pro sestavení státního rozpočtu, tedy i zdroje, které získá mimo rozpočet. Nepožádalo o souhlas MF ČR soustřeďovat tyto příjmy a uhrazovat výdaje z jiných než rozpočtových účtů, respektive nevedlo doplňkové zdroje na zvláštním příjmovém účtu státního rozpočtu.

K bodu 4

MSNMP nevedlo během své existence průkaznou evidenci majetku, přičemž v letech 1990 - 1992 nebyla provedena inventarizace vůbec. Od založení ministerstva v r. 1990 dochází tímto stavem k porušování zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, předpisů o hospodaření s národním majetkem a vyhlášky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací. MSNMP nespĺnilo v uvedeném období povinnosti inventarizovat majetek předepsaným způsobem a nezajistilo průkaznost stavu hmotného

majetku ke dni účetních závěrek údaje fyzické inventury včetně přírůstků a úbytků.

V účetní uzávěrci r. 1993 nebyla promítnuta fyzická inventura majetku předaného Správou úřadu vlády ČR smlouvami o převodu práva hospodaření č. 24/93 a č. 29/93 k 1. 6. 1993 a 3. 8. 1993 v celkové hodnotě 9 420 827 Kč. Nebyly dořešeny případy majetku komisionálně určeného k likvidaci a na základě toho odúčtovaného, přestože jeho likvidace neproběhla. K termínu kontroly nebylo rozhodnuto o řešení prokazatelných majetkových rozdílů z inventarizací k 30. 4. 1993 a 30. 6. 1993.

K bodu 5

U většiny realizovaných prodejů přebytečného a neupotřebitelného majetku ministerstva nebyly vystaveny a schváleny likvidační protokoly a na žádný z těchto prodejů nebyly uzavřeny hospodářské smlouvy, sjednány platební a sankční podmínky a vystaveny doklady o převzetí zboží kupujícími. Tímto postupem byla současně

porušována interní směrnice MSNMP a § 30 vyhlášky č. 205/1991 Sb.

K bodu 6

K projednání a řešení škod na majetku byl vydán v roce 1992 příkaz ministra, který stanovil pro pracovníky okamžitou oznamovací povinnost vzniku škody a určeným pracovníkům povinnost předložit protokoly o škodě k projednání nejpozději do 20 dnů ode dne, kdy bylo zjištěno, že škoda vznikla. Ve skutečnosti byly protokoly o škodě předkládány v rozmezí 80 - 140 dnů od udávaného vzniku škody. Protokoly zejména v případech škod vzniklých odcizením nebyly doloženy zjištěním policie o šetření na místě vzniku škody. Všechny evidované případy škod nebyly dále šetřeny a organizace ve všech případech řešila vzniklé škody stoprocentním odpisem z majetku MSNMP bez případného uplatnění náhrady zodpovědným pracovníkem. Tímto postupem byl současně porušován § 30 vyhlášky č. 205/1991 Sb. Při absenci průkazné inventarizace nebylo možno skutečný rozsah vzniklých škod a ztrát majetku vyčíslit.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracoval člen Úřadu Ing. Zdeněk Smělík.